

श्रवण दोष एवं श्रवणयंत्र के बारे में सच्चाई

AIZÉÉ pÉUÍÉÍÉ uÉÉMq- ÉúÉÉ xÉ&jÉÉÉ
ÉúÉÉ luÉ&ÉÉÉ luÉpÉÉÉ
qÉÉÍÉxÉÉÉÉÉÉÉÍ
qÉÉÉÉ - 570006

ʼÉUHÉ SʼÁÉ LuŒ ʼÉUHÉRÉŠÉ Mā oÉUá qÉŠ xÉŠ ÉD

1. **nŒŒ kÉUJHÉ** : ʼÉUHÉ SʼÁÉ qÉWÍ EqÉ qÉŠ xÉqÉÉIrÉ Wæ |
xÉŠ ÉD : ʼÉUHÉ SʼÁÉ ÌMuxÉÍ pÉÍ EqÉ qÉŠ xÉqÉÉIrÉ IÉWŒ WÁÁÉ, CxÉ oÉÉÍÉ xÉa MúÉD ÁŒMŒ IÉWŒ MÉDŒÉÉ ÌMŒ urÉYÍÉ MŒ ÁÉrÉŒ ÌMúÉÉÍÉ Wæ | ʼÉUHÉ zÉYÍÉ LMŒ qÉWúÉŒŒŒŒ ÁIÉpÉŒÍÉ Wæ |

2. **nŒŒ kÉUJHÉ** : AaÉU qÉŒÉÁ ʼÉUHÉ SʼÁÉ Wæ iÉÉa qÉŒÉÁ CxÉMúÉ nÉÍÉ sʼÁÉ eÉÉÍÉ |
xÉŠ ÉD : AMuxÉU ʼÉUHÉ SʼÁÉ kÉÍUa kÉÍUa AÉŒ oÉÉUÍMŒ xÉa oÉŒÍÉ Wæ | MupÉÍ MupÉÍ urÉYÍÉ MúÉa MúÉsÉ LMŒ WÍ MúÉÍÉ qÉŠ xÉqÉxRéÉ WÁÁÉ Wæ rÉÉ xÉqÉxRéÉ MúÉŒŒŒÍ MúqÉ WÁa xÉMúÉÍÉ Wæ | LáÉa qÉÉqÉsÉÉŠ qÉŠ ʼÉUHÉ SʼÁÉ MúÉ nÉÍÉ sʼÁÉÍÉÉ oÉWŒÉ qÉŒzMusÉ Wæ | xÉqÉÉIrÉÍÉ: LáÉa qÉÉqÉsÉÉŠ qÉŠ ʼÉUHÉ SʼÁÉ MúÉ nÉÍÉ SʼÁxÍÉÉŠ rÉÉ nÉUŒÉU Mā sʼÁÁÉÉŠ xÉa cÉsÉÍÉ Wæ | LMŒ WasMā xÉa MÉUÍŒÉHÉ xÉa nÉÍÉ sʼÁÉ xÉMúÉÍÉ Wæ ÌMŒ ÁÉŒÉMúÉa ʼÉUHÉ xÉqÉxRéÉ Wæ rÉÉ IÉWŒ |

3. **nŒŒ kÉUJHÉ** : ʼÉUHÉ SʼÁÉ MúÉ nÉÍÉ ÍÉŒ ÍÉMŒ IÉWŒ sʼÁÁÉrÉÉ eÉÉ xÉMúÉÍÉ eŒŒ ÍÉMŒ ÌMŒ oÉŠ É MúqÉ xÉa MúqÉ ÍÉÍÉ xÉÉsÉ MúÉ IÉWŒ WÁa eÉÉL |

xÉŠ ÉD : ʼÉUHÉ SʼÁÉ MúÉ nÉÍÉ ÍÉŒÉÉÍÉ ÍzÉzÉÁÉŠ qÉŠ pÉÍ sʼÁÁÉrÉÉ eÉÉ xÉMúÉÍÉ Wæ | oÉŠ qÉŠ ʼÉUHÉ xÉqÉxRéÉ ÁÉMúÉÁ WÍ ExÉMŒ ʼÉUHÉ eÉÉÉÉ MúŒÉÉL ÁÉŒ rÉWŒ SzÉŠ ÌMŒ oÉŠ á MúÉa eŒsS xÉa eŒsS qÉsS ÍqÉsÉŠ | cÉÉWá oÉŠ É oÉWŒÉ WÍ NŒŒŒ YrÉÉŠ ÍÉ WÁa MÉU ÁÉŒÉ ExÉMŒ ÁŒMŒ ÍÉ MúŒ |

4. **nŒŒ kÉUJHÉ** : qÉŒá oÉŠ á MúÉa ApÉÍ xÉŒÉÉD IÉWŒ SÁÉÉ MÉU MŒNŒ xÉqÉrÉ oÉÉs uÉWŒ xÉŒÉ xÉMúÉÍÉ Wæ |
xÉŠ ÉD : AaÉU oÉŠ á MúÉa eÉÍqÉ xÉa WÍ xÉŒÉÍÉa qÉŠ MúÉD xÉqÉxRéÉ Wæ iÉÉa LáÉÉ qÉŒÉÍMúÉÉ IÉWŒ Wæ ÌMŒ uÉWŒ oÉŒŒ WÁÁÉ Mā oÉÉs xÉŒÉ xÉMúÁÉÉ | CxÉ oÉÉÍÉ MúÉ CqÉÉÉÉU ÍÉ MúŒ ÌMŒ uÉWŒ AmÉÍÁ ÁÉŒÉ xÉŒÉ xÉMúÁÉÉ MÉU xÉqÉxRéÉ MŒ aÉÉÉÉCzÉ WÁÁÉ MÉU ÁÉŒÉMúÉa cÉÉÍWŒ ÌMŒ iÉŒŒÉ oÉŠ á MŒ ʼÉUHÉ eÉÉÉÉ MúŒÉÉLá |

5. **nŒŒ kÉUJHÉ** : qÉŒÉÁ eÉÉa ʼÉUHÉ SʼÁÉ Wæ ExÉa PŒMŒ IÉWŒ ÌMŒrÉÉ eÉÉ xÉMúÉÍÉ |
xÉŠ ÉD : MúD nÉMŒÉU Mā ʼÉUHÉ SʼÁÉ SŒÉDrÉÉŠ xÉa PŒMŒ WÁa xÉMúÉÁ Wæ | MÉWÍsÉÁ ʼÉUHÉRÉŠÉŠ Mā EmÉrÉÁÉ MúŒÍÁ MÉU pÉÍ MŒNŒ LMŒ nÉMŒÉUÍrÉ ʼÉUHÉ SʼÁÉÁÁ MúÉa xÉpÉÉsÉ IÉWŒ nÉÍÉÁ | eÉÁÉÁ ÍxÉŒŒ ÉŠ ÁÉŒÉÉÉ Mā ʼÉUHÉ SʼÁÉ (WÍD TŒÍYúÉaxÉÍ ʼÉUHÉ SʼÁÉ) uÉÉsÁ urÉÉU MúÉa MÉWÍsÉÁ ʼÉUHÉRÉŠÉ Mā EmÉrÉÁÉ xÉa TúÉrÉsÉ IÉWŒ ÍqÉsÉ nÉÍÉÉ jÉÉ | MÉUÍÉŒ ÁÉŒMusÉ LáÉa pÉÍ ʼÉUHÉRÉŠÉ ÁÉ áÉrÉa Wæ ÍeÍÉÍMŒ EmÉrÉÁÉ MúŒÍÁ MÉU nÉÉrÉ: ʼÉUHÉ SʼÁÉ MúÉ MúÉD pÉÍ urÉYÍÉ

xÉNE xÉMuÍÉÉ Wə | zÉsrÉlCÉlMuÍxÉÉ rÉÉ AÉnéIkÉrÉÉÉ Mə kÉÉUL PúMú IÉ WÁá xÉMuÍÉáÉÉsÁ qÉÉqÉsÉÉÉ qÉÉ ÉúhÉrÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ xÁ ÉúhÉ SÉáÉ MuD xÉqÉxrÉÉ MuÉ WisÉ WÁá xÉMuÍÉÉ Wə |

6. **nÉúÉ kÉúWhÉ** : ÉúhÉrÉÉÉ ÉúhÉ SÉáÉ Muá SÚ MuU Sáá Wə |
xÉŠÉD : eÉaxÁ cÉzqÁ Mú EnÉrÉáÉ xÁ MúúSÉ SzÉIÉá MuD ÉqÉIÉÉ qÉÉ xÉIkÉÉU WÁáÉI WəméU CxÉMú MuÉUHÉ AÉnéMú AÉAZÉÉÉ MuD SÚ¹ méÉÉ: xÉWáÉ IÉWúÇ WÁáÉI, PúMú ExÉI méMuÉU ÉúhÉrÉÉÉ kuÉIÉ MuD iÉúáÉÉ Muá oÉRáIÉá Wə AÉú xÉNIÉá MuD ÉqÉIÉÉ oÉMuÉU oÉIÉÉIÉá Wə | CxÉqÉÉ AYxÉU ÉúhÉrÉÉÉ néWúÉIáÉÉsÁ Mú eÉúáÉ qÉÉ AqÉU AÉ xÉMuÍÉÉ Wə AÉú ExÉMú eÉúáÉ MuD aÉhÉúÉÉÉ pÉI oÉRU xÉMuÍÉÉ Wə | MuSÉImÉ EÍÉMuD xÉÉqÉIÉrÉ ÉúhÉ ÉqÉIÉÉ IÉ AÉrÉáÉI |

7. **nÉúÉ kÉúWhÉ** : uÉÉúÉxjÉÉ qÉÉ ÉúhÉrÉÉÉ MuD YrÉÉ eÉÁUIÉ Wə |
xÉŠÉD : WúSÉÉMuD uÉrÉxMuÉÉ Mú ÍsÉL ÉúhÉrÉÉÉ MuÉ EnÉrÉáÉ MuUIÉÉ AÉú ExÉMú AÉIS oÉIÉIÉá qÉÉ xÉqÉrÉ sááIÉÉ Wə méUIÉÉ ÉúhÉrÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ MuUIÉá MuD MuÉD AÉrÉÉ xÉIqÉÉ IÉWúÇ Wə | urÉIYIÉ MuD EqÉÉ cÉWú ÍeÍIÉIÉ pÉI WÁáAÉú ExÁ MuqÉ xÉNIÉÉD SáÉI Wə iÉá ExÁ ÉúhÉrÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ MuUIÉá xÁ TuÉrÉSÉ, kÉÁU IqÉsÁÉÉ |

8. **nÉúÉ kÉúWhÉ** : ÉúhÉrÉÉÉ qÉWú xÉNIÉIÉá MuD ÉqÉIÉÉ MuqÉ MuU SáÉÉ |
xÉŠÉD : ÉúhÉrÉÉÉ, MúúSÉ rÉáRrÉIÉÉméIÉ urÉúÉxÉIÉrÉMu Wú ÉúhÉ oÉÉIkÉIÉ urÉIÉu MuD kÉÁUIÉ Mú ÍWúxÉóÉ xÁ ÉúhÉrÉÉÉ MuD ÍxÉTuÉÉUzÉ MuUIÉá Wə | ÉúhÉrÉÉÉ MuÉ cÉNIÉúÉ oÉDú Wú xÉúÉkÉÉIÉImÉúMú ImúRÉÉ eÉÉIÉÉ Wə ÍeÉxÉxÁ urÉIÉu Muá AÍkÉMu xÁ AÍkÉMu sÉÉpÉ WÁá xÉMú | LÁxÁ qÉÉqÉsÁ jÉÉDú Wú IqÉsÉIÉá Wə Imú ÉúhÉrÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ xÁ ImúxÉI Muá AÉú ÉÉIÉ néWúCÁáÉI |

9. **nÉúÉ kÉúWhÉ** : ÍeÍIÉÉ NúDú ÉúhÉrÉÉÉ WÁáÉÉ, ÁTuÉrÉSÉ EÍÉIÉÉ Wú AÍkÉMu WÁáÉÉ |
xÉŠÉD : ImúxÉI pÉI urÉIYIÉ Mú ÍsrÉá TuÉrÉSaqÉŠú ÉúhÉrÉÉÉ MuÉ cÉNIÉúÉ ExÉ Mú ÉúhÉ SÉáÉ Mú méMuÉU LuÉÇ aÉpÉUIÉÉ néU ÍIÉpÉU MuUIÉÉ Wə | MuD méMuÉU Mú ÉúhÉrÉÉÉ WÁáÉá Wə AÉú rÉWú kÉÁUI IÉWúÇ Imú eÉá ÉúhÉrÉÉÉ ImúxÉI urÉIÉu Mú ÍsrÉá cÉNIÉ ÍsrÉÉ aÉrÉÉ WÁá uÉWú WúqÉzÉÉ NúDú Wú WÁá |

10. **nÉúÉ kÉúWhÉ** : SÉáÉÉÉ MuÉIÉÉÉ qÉÉ ÉúhÉrÉÉÉ sááÉIÉÉ eÉÁUI IÉWúÇ Wə |

xÉŠÉD : eÉóÉ pÉI WúqÉ xÉNIÉIÉá Wə iÉá SÉáÉÉ Wú MuÉIÉÉÉ xÁ xÉNIÉIÉá Wə | erÉÉsÉIÉU sÉáÉÉ, ÁZÉÉxÉMuU oÉŠ á Muá SÁ ÉúhÉrÉÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ erÉÉsÉ sÉÉpÉ Sá néIÉá Wə | SÁ ÉúhÉrÉÉÉÉ Mú EnÉrÉáÉ xÁ urÉIYIÉ zÉáWúfÉsÉI néúIjÉIÉÉ qÉÉ pÉI PúMú méMuÉU xÁ xÉNE xÉMuÍÉÉ Wə kuÉIÉÉ

MiD aEhEUEE pEi AcNiU WiAEI Wq oEIE MiEA xeqEFEIEA qEe AExEIEIEI WiAEI Wq | 'EuEhErESe MiEA Muqe AEUUEE MEU pEi UZE xEMuiEA Wq | CxEma ASSEUEE AaEU urEiEU MiEA IOUEEDOIXE (MuIEE qEe bEQi OFEIEA eEAEI AEUUEE xEUEE SAE) WiA iEEA SIA 'EuEhErESeE MiE EmErEEAE IOUEEDOIXE MiEA IEEMuEQE MiU xEMuiEE Wq |

11. **nEOE KEUJHE** : qENFE 'EuEhErESe MiE EmErEEAE iEPEI MuUEE CEIWirEA eOE qENFE eEAEUIE WiA |
xES ED : xEUEIEA Ma ISRE WiqEe 'EuEhE CIsrEE MiD AEUzREMuIEE WiqEzEE MEQIEI Wq REWU IEWUC IMU MiuESE luEZEMe OFEIEEIEE REE MuED IZEEXE qEEaMu NEU xEUEIEA Ma ISEL | CxEIsrEA 'EuEhErESe MiE EmErEEAE MuUEE NEU AEmEMuEA iEMuSEIARU WiA xEMuiEE Wq | 'EuEhErESe MiEA ISIE qEe IXETU MUnU bEQIA Ma ISREa WU MEWUEIEE ZEFA MuUe ITUu KEIUA-KEIUA 'EuEhErESe MEWUEIEA MiD AuEIKe OFERREe eOE iEMU IMU AEmE MEUE ISIE CXEA MEWUE NEEREe |

12. **nEOE KEUJHE** : 'EuEhErESe MEWUEIEA MiE qEIESOE WU IMU AEmE OEIRA OEIE UWA Wq |

xES ED : LAXEE IEWUC IMU IXETU OEIRA SEEAEE MiEA WU 'EuEhErESe MiD eEAEUIE MEQIEI Wq | MiD IEUUEEIE IZEEAEE OESE LuEe REUEAEE MiEA PEI REWU xeqEXREE WiA xEMuiEE Wq AEU 'EuEhErESe Ma EmErEEAE xEA uEA PEI SEPE EPI xEMuiEA Wq |

13. **nEOE KEUJHE** : 'EuEhErESe OEWUE qEWQEA WiAEa Wq |
xES ED : 'EuEhErESe CIEIEA EmErEEAEI Wq IMU WiqEzEE EIE MEU IMUL aEL ZECEa Ma uEA SEEREMU WiAEa WU Wq | CxEma AIIEUEU, xEUMUEU MiD AEU xEA PEI MiD MisrEEhE REAEIEEA Wq IEIEEMa MuEHe MEAEa SAMU 'EuEhErESe ZEUS IE ME xEMuIEEESa SEAE PEI CIE REAEIEEAEE Ma xEWUa 'EuEhErESe MEIEE MiU xEMuiEA Wq | LAXEI PEI MiD LEAIXEREe Wq eEFA EUAERIEI SU MEU 'EuEhErESeE MiD IOECUI MuUIEA Wq IEEXEXEA CIWQ ZEUSIEEESa SEPE EPI xEMuiEA Wq |

14. **nEOE KEUJHE** : qEAE 'EuEhE SEAE CIEIEE IERRESE IEWUC Wq IM uqENFE 'EuEhErESe MEWUEIEE MEQA |
xES ED : 'EuEhErESe MiEA MEWUEIEA Ma ISREa AMEIEI 'EuEhE EQEIEE MiD IXJIEIE OESIEU WiAEa MiE CQEUEU IE MUUe | AEmEMUE 'EuEhE SEAE Muqe Wq iEEA PEI 'EuEhErESe AEmEMuEA WisMUI AEUUEE OEWUEU xEUEIEA qEe qESS MiU xEMuiEE Wq | MuWU aEREI OEIE AEmE OEAWUEU xeqEFE xEMuiEA Wq | OESE Ma qEESEEE qEe iEEA 'EuEhErESe MiD IeAEUIE AEU PEI OEIRU eEIEI Wq |

15. **nEOE KEUJHE** : qEAE OESE 'EuEhErESe MEWUEIEA Ma ISREa OEWUE NUOU Wq |

xfŠ Œ : AMuxÉU ´éúhé IréúÉÉÁfáxÉÍÉ oÉWúÉ xÁ sÉÁÉ oÉÁÉÍ Mú xÉWúÁ Wú AnÉÍÁ IúÉcÉU nÉMuOu MuUíÁ Wú YrÉÉMu réWú xÉqÉÁhÉ MúD xÉWúÉ ÁÉú xÉUsÉ IúÉÍKÉ Wú | oÉcÉnÉÍÉ xÁ Wú ´éúhéIréúÉÍÉ xÁ oÉÉÍKÉÍÉ urÉÍÉú pÉÍ, ´éúhé xÉWúRé MúD qÉSS xÁ nÉÁZÉ=ÉhÉ nÉÍÁ nÉU oÉÁÉÍÉÉ xÉÍZÉMuú nÉpÉÉúÍ xÉqÉúhÉ Muú xÉMuíÉÉ Wú |

20. nÉúÍ KÉúhÉ : qÉÁ AnÉÍÁ MuÉÍÉ xÉÉÁú MuUíÁ Mú ÍsÉL ĀD, cÉÉoÍ MúD IÉÁMu, WúInÉÍÉ AjÉúÉÉ AnÉÍÉÍ ÉÁÉÍsÉrÉÉ MuÉ CxÍÁqÉÉsÉ Muú xÉMuíÉÉ Wú |

xfŠ Œ : MuÉÍÉ qÉÁ eÉqÉÉ qÉÁÉ MúhúÍÉsÉÍ qÉÁ AMuxÉU bÉÍKÉ eÉÍÉÍ Wú | erÉÉsÉÍÉU sÉÁÉ xÉqÉfÉÍÁ Wú Imú eÉÁxÁ WúqÉ AnÉÍÁ oÉsÍÉ MuÁ xÉÉÁú xÉjÉúÉ UZÉÍÁ Wú PúMu úÁxÁ Wú MuÉÍÉÉ MuÉ xÉÉÁú UZÉÍÉÉ cÉÉÍWúL | Wúq réWú xÉWú oÉÍÉ Wú nÉU réWú pÉÍ xÉWú Wú Imú MuÉÍÉ AnÉÍÉÍ xÉÁúÉD ZÉNS Wú Muú sÉÁÁ Wúq | sÁMuÍÉ eÉoÉ Wúq ImúxÉÍ cÉÍúÉ Mú xÉWúÁ eÉqÉÉ qÉÁÉ ZÉWúcÍÁ Wú íÉÁ qÉÁÉ MuÉÍÉÉ Mú ÁÉú pÉÍ ÁSU bÉÍKÉMuú xÉnÉÍÁ qÉÁ UÉúú QúSÍÉÉ Wú rÉÉ CxÉxÁ AxjÉÉrÉÍ ´éúhé sÉÁÉ WúÁÁ MúD pÉÍ xÉpÉÉúÍÉÉ Wú | LáxÉ MuUíÁ nÉU, MuÉÍÉ Mú nÉUsÁ qÉÁ ÁÉMuúxqÉMu NÁs pÉÍ oÉÍÉ eÉÉLq íÉÁ oÉúú oÉÍÉ ÍÉWúq | CxÉÍsÉL AnÉÍÁ MuÉÍÉÉ qÉÁ LáxÉÍ MuÉú TuÉsÍfó cÉÍúÉ MupÉÍ pÉÍ ÍÉ QúSÉ | qÉsÍoÉ MúhúÍ ÍÉsÉÍ xÁ AnÉÍÁÁÉnÉ oÉÉWú ÍÍÉMusÉ eÉÍÉÉ Wú | nÉU Wúq rÉIS réWú xÉÁZÉÍÉ oÉÍÉMuú MúhúÍ ÍÉsÉÍ MuÁ oÉq Muú SáÉÉ Wú íÉÁ íÉúqÉ QúYOW xÁ xÉqÉMuú Muúq |

WúqÉúÉ nÉÍÉÉ:

AÍZÉsÉ pÉÉuÍÉÍrÉ uÉÉMuq ´éúhé xÉxjÉÉÍÉ
qÉÍÉxÁfáqÉÉÉÍ, qÉÁxÉú 570 006

SúpÉÉnÉ: (0821) 2514449 / 2515805 / 2515410

DqÉÁsÉ: director@aiishmysore.in

TúYxÉ : 0821 - 2510515

úÁÉxÉÉCOú www.aiishmysore.in

MúérÍ xÉqÉrÉ: nÉÍÉ: 9.00 oÉeÁ xÁ xÉrÉq 5.30 oÉeÁ íÉMu
xÉpÉÉúÉU xÁ zÉúúÉÉU, MúSÍrÉ xÉUMúÉÍ NÁ-ú ÍSÍÉÉ MuÁ NÁúMuú